

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER-

bladet

MÅNEDSSKRIFT FOR SORANSK SAMFUND
ÅRGANG 79 . NR. 7

AUGUST 1994

*Hejnes,
da jeg var
givet RIE
mit*

»Skal vi ikke gå hjem og se det på Samfundets video«

SORØ AKADEMI byder tirsdag den 13. september 1994 på:
NOGET FOR ØRET, ØJET OG GANEN

I forbindelse med to temadage om Guldalderen arrangerer Sorø Akademi en enestående udflugt til Sorø for kultur- og musikinteresserede.

Programmet indeholder:

- Kl. 14.00** Afgang fra København.
Kl. 15.00 Rundvisning på Vestsjællands Kunstmuseum.
Kl. 16.00 Kaffe/the på Sorø Akademi.
Kl. 16.30 Rundvisning på Sorø Akademi og i parken.
Kl. 18.30 Middag med vin i Akademiets festsal.
Kl. 20.00 Koncert i Sorø Klosterkirke.
Værker af Heise, Weyse og Hartmann.
Solister: Sofie Ottosen (sopran), Ulrik Cold (bas), Knud Vad (orgel).
Desuden Chorus Soranus.
Kl. 22.15 Ankomst København.

Pris: Kr. 340,- alt incl.

**Cricketkamp i anledning af hundredåret
for første Gl. Soraner-Elev match**

Det store jubilæumsarrangement *SØNDAG DEN 4. SEPTEMBER* afvikles efter følgende program:

- 10.00 Kampen starter på stadion ved søen.
12.00 Spillerne deltager i skolens middagsbord.
12.45- Der spilles videre. Teppepause på stadion.
18.00 Jubilæumsbuffet i Festsalen for spillere, tilskuere og æresgæster.
Pris: 100,- kr. + drikkevarer.

Tilmelding: Senest tirsdag den 30. august 1994 til

Flemming Balstrup: 4280 1461 (priv.) / 3268 3437 (arb.)
Axel Henriques: 3163 6708 (priv.) / 3333 3333 (arb.)

Chr. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

AUGUST 1994 79. ÅRGANG NUMMER 7

Noget om at gøre alle tilfreds...

Det er jo som bekendt aldeles umuligt, men her på redaktionen prøver vi efter bedste, fattige evne at løse så mange opgaver som muligt: Dels skal bladet rumme en vis nyhedsværdi, dels skal antallet af stavfejl og andre basalt forstyrrende elementer mindskes mest muligt, så selv feinsmeckere kan undgå at føle tortur ved gennemlæsning af bladet. Det sidste er hændt for en læser af forrige nummer, som - erkendt - var fyldt godt op med alskens fejl. Det er givetvis også faldet andre for brystet, så lad mig som bodfærdig synde *forklare*, men ikke undskylde, mængden af fejl: Valget var nemlig enten at lade bladet forsinke i en uge eller lade det gå med fejl. Redaktøren var nemlig nødt til at forlade sin post i ca. 14 dage p.g.a. dødsfald i nærfamilien (fader), og i det tilfælde valgte jeg at lade stå til og håbe det bedste. Når den næste lignende episode kommer, vil jeg i stedet bede den forurettede læser ordne korrekturen for mig - så må problemet vist være løst.

Øvrigt skulle der slet ikke have været

noget soranerblad i denne måned, men da stofmængden er overvældende - og ikke mindre væsentlig, har redaktionen valgt at udsende nummeret som ordinært nummer. Vi har et ekstraordinært nummer liggende - det er nummeret med efterlysningerne af alle de, der *ikke* har afgivet CV til de nye biografier fra 1960 til 1985. Her har det ikke været muligt at få samlet tilstrækkeligt med korrektører til, at vi med føje kan udsende listerne. Det vil dog ske i løbet af sensommeren.

I det forrige nummer lykkedes det posten at få rystet alle bestillingskortene til videoen fra dimmisionen ud af bladet: Derfor nyt bestillingskort i dette nummer, men man skal selv klippe det fri af bladet. Overordentlig få har benyttet lejligheden til at indmelde sig i samfundet. Redaktionen har talt med ganske mange af de nye studenter, og holdningen til samfundet er bestemt ikke lovende for samme forenings længere overlevelse. De unge savner noget, som de kan forholde sig til og som kan sammenlignes med det, som de »rigtig«

ERLING NEDERLAND
VISUALISE ring: 56 26 70 08
STEVNSVEJ 34 . VALLØSTRAND . DK 4600 KØGE

gamle mødes over. Mange stiller direkte spørgsmålet: »Hvad gør i egentligt for os unge?«. Ja det er jo direkte snak, så lad mig da røbe, at vi er fyldt med gode ideer, hvoraf blot een lige kan nævnes her: Vi omgås rent faktisk med planer om at oprette et kollegium for soranere! Her er der brug for - ikke 200 raske, men 200 raske Gl. soranere som vil være med til at løse denne opgave. Ideen er slet ikke ny - en af anden årsag meget vred Gl. soraner betroede mig, at det havde man haft planer om fra hans skoletid - som var i tyverne. Det undrer mig, at man så ikke har nået det endnu, for der er så mange indlysende fordele ved en sådan konstruktion: Jeg vil ikke dvæle ved de unge kollegianeres fordele - det giver sig selv, men nok se nærmere på, hvilke fordele Samfundet kunne tænkes at påføres: Tænk at have mulighed for sekretariat med karthoteker eet sted og fast åbningstid? Tænk at kunne mødes til frokoster og andre sammenkomster, hvor et beskedent provenue kunne deltage i driftudgifterne? Tænk at ... vi kan alle føje mange muligheder til.

Når bestyrelsesarbejdet er ulønnet og frivilligt, vil det naturligt kun blive numsløvhed, men i virkelighedens verden *skal* der brød på under smørret for de fleste af bestyrelsesmedlemmerne, og hvad enten man kan lide det eller ej, så vil det give

anledning til vanskeligheder ved at samles o.l. En ret stor del af disse vanskeligheder kan udryddes ved oprettelse af et sekretariat, men der er ikke pekuniær mulighed derfor medmindre man som ovenfor skitseret anbringer det under samme tag som et evt. kollegium. Nu er der da atter diskussionsgrundlag - lad os høre noget om jeres mening i de kommende numre. Jeg er sikker på, at vi ret snart vil få nedsat et udvalg, som kan konkretisere ideerne.

Med nogen sorg må redaktionen konstatere, at løbet tilsyneladende er kørt for den naturhistoriske samling på vænget. Da det meste jo er skaffet via donationer fra gammelsoranere, rejses der en del spørgsmål om troværdighed på stiftelsens side, og vi glæder os meget til august-frokostmødet, hvor Knud Pontoppidan kommer og fortæller lidt om det. Måske tager han den nye leder med?

Undertegnede bestiller herved

stk. videofilm fra translokationen i Sorø kirke 1994.

Beløbet - 150,- kr. vedlægges i check

Do opkræves v. modtagelse

Husk adresse!

Sendes til Soranerbladets redaktion, Kongsdalvej 43, 2720 Vanløse,
eller til Svegaards Boghandel, Storgade, 4180 Sorø.

Rektors tale:

Tale ved dimissionen i Sorø kirke fredag den 17. juni 1994

Ærede jubilarer og æresjubilarer!

*Medbragte ledsagere og
indbudte gæster!*

I foråret 1917 søgte udenrigsministeriet folk til en udvidelse af gesandtskabet i Petrograd. Østrig-Ungarn havde anmodet Danmark om at varetage deres interesser i Rusland specielt med hensyn til deres krigsfanger. Blandt dem, der blev antaget, var den unge *Hermod Lannung*.

Lannung har set det hele: Oktoberrevolutionen og dagene efter. Set Lenin og Trotskij. I 1992-24 var H. Lannung aktiv i Fridtjof Nansens hjælpearbejde for de hungerramte først i Sydrusland og senere som leder af dette hjælpearbejde for hele Rusland.

Rektor gav herefter ordet til H. Lannung.

Rektor Erling Kristensen

Hermod Lannung

Hermod Lannungs jubilæum gav anledning til megen presseomtale i det ganske land. Fjernsynet bragte ligeledes reportage fra begivenheden i Sorø Kirke.

Hermod Lannung omtalte sine år i Sorø som de lykkeligste i sit liv, og som havende været forudsætningen for det gode liv, han siden har haft. Han omtalte Samfundets indsats for et kunstmuseum og anbefalede de unge at slutte op om Sorø-ransk Samfund. Han fortalte anekdoten om forvekslingen med prinsen af Wales i Oxford under et sommerophold der. Hele Lannungs tale er på videoen som samfundet lod optage.

Hermod Lannung

snart 99 år, tidligere folketingsmedlem og diplomat, kunne i år fejre sit 80 års studenterjubilæum fra Sorø Akademi. I den anledning holdt han en tale for årets nye studenter i Sorø Klosterkirke. I sin tale mindedes han med entusiasme blandt andet den *sjælsunge atmosfære fra søerne, alleerne og skovene*, der ifølge den jubilerende student sammen med uddannelsen gav ham ballast for livet!

Berlingske Tidende 21/6-94.

Rektors tale!

Kære venner!

Nu er I jo altså blevet studenter. Mon I har gjort jer klart, hvor afgørende en fase, I er kommet til?

Jeg er temmelig sikker på, at når I har lagt jeres sidste studenterfester bag jer, så vil mange af jer opleve et tomrum.

Jeg tror nemlig *ikke*, at I - i de forløbne ungdomsår - har haft mange stunder til at tænke over jeres fremtidige liv. Hvad der ligger foran jer.

Det er det, jeg her vil driste mig til at sige noget om til netop jer.

I har nemlig muligheder for at leve jeres tilværelse personligt, dvs. i overensstemmelse med jer selv.

Jeg vil godt forsøge mig med at være den hveps, der - som Sokrates siger - stikker jer, så I begynder at komme til bevidsthed om jer selv.

Skolen har jo i virkeligheden siden jeres 7. år struktureret jeres liv.

I har lært »lektien«. Det er der ingen tvivl om, ellers sad I ikke her. Men I er måske nok - som i øvrigt de fleste af os andre - bedre til »lektien« end til *at være*.

Hvad mener jeg med det?

Jo se, det *at være* kræver nemlig refleksioner, kræver, at man tænker over temaer, som ikke umiddelbart er stof, som I har fået gennemgået i timerne.

Det har svært at få plads til *det*, når så meget af ens dagligdag er skemalagt, som jeres har været det.

Det har nemlig noget at gøre med at få lov til at leve livet personligt, dvs. i overensstemmelse med sig selv, dvs. gøre sig uafhængig af, hvad *man* gør, gøre sig uafhængig af, at se det, *man* ser i fjernsynet, at sige det, *man* siger osv.

Det har forresten også noget at gøre med at kunne føle sig lykkelig.

Nu skal I ikke være bange. Jeg skal ikke forsøge at definere for jer, hvad lykke er. Det er nemlig noget, som sådan set ikke kan defineres. Noget subjektivt. Noget et menneske definerer ved at være det.

Men for mit eget vedkommende, så er lykke *at være*, nemlig at være den og det, man er, og være det fuldt ud.

At være helt sig selv. At stræbe efter at blive et helt menneske.

Det kræver selverkendelse at være ærlig over for sig selv. Kende sig selv. Acceptere sig selv med hud og hår - uden at sætte sin livsglæde over styr.

For mig er lykke ikke bare noget, man opnår. Lykke er nemlig ikke noget statisk. Lykke er en proces. Et undervejs og måden, et menneske er undervejs på.

Enhver udvikling, enhver ny tilstand sker ved spring. Det kræver mod og vilje at turde springe.

Men lykken er i og med mig, så snart jeg tør hvile i mig selv. Tør tage ansvaret for mig selv.

At være sig selv er at være på vej - at gro.

Turde du ikke springe der, hvor springet skulle være sprunget, sidder du fast.

Måske sidder du meget godt, forstår at hygge dig i den gode, gamle komfortable gænge. Måske du rejser lidt, måske bare en smut ned om hjørnet, hen og få en snak med gamle venner. Måske du avancerer, stiger i løn og anciennitet, finder ud af det lige så stille.

Men livsglæden?

Tja, hvis man ikke lever livet personligt, så hævner det sig ved at ytre sig som misstemning, angst, fortvivlelse, splittethed. Hvis kravet er, at hvert menneskes opgave er at leve personligt, er det klart, at livet ikke kan leves på anden hånd, uden at det ulevede melder sig i form af skiftende stemninger, onde drømme, behov for flugt.

Folk kan have rimelige gode liv uden andre problemer og sorger end dem, der nu en gang hører med, men som alligevel altid har det hændervridende forfærdeligt. Deres liv er en lang række af fortrædeligheder, uretfærdigheder og urimeligheder. Og andre har af livet fået den ene mere alvorlige øretæve end den anden, har været nede på tælling og har rejst sig igen og haft noget at yde i samvær med andre, måske

de sidste har gjort sig overvejelser over det *at være* og har fået den rette livsindstilling.

Hvordan ens liv er, hænger dybest set ikke sammen med ens sociale og økonomiske omstændigheder. Det hænger sammen med ens livsindstilling.

Men hvordan *får man* den »rette« livsindstilling?

- Man skal tro på sig selv.

Et menneske, der ikke tror på sig selv, tror ikke, at det selv kan skabe noget af værdi for nogen, tror ikke, at det har noget at give andre mennesker, eller føler sig måske ikke i stand til at give det, som det føler, det har i sig, og som det så brænder inde med.

- Man skal kunne være ansvarlig.

At være ansvarlig er at kunne tage hånd om sit liv. Det kan man kun selv. Andre kan ikke gøre det for en. Andre kan ikke leve dit liv.

- Man skal være sig selv.

Uden at være sig selv kan man ikke være noget for andre.

I virkeligheden er det ganske enkelt:

Man skal turde være sig selv og glad leve og virke her og nu i en selvfølgelig tro på sig selv og i kærlighed til andre møde alle deres behov med alle sine egne og uden frygt for dagen i morgen.

Når vi ser på vores liv, ser det nogen gange meget kompliceret ud. Det skaber en følelse af, at livet er en tung byrde. Men livets kunst er ikke kompliceret. Den er enkel. Mange forhold går i stykker, og muligheder for arbejde og succes går tabt, fordi vi ikke er opmærksomme på vigtigheden af at leve i nuet, at være den og det man er, og være det fuldt ud. At være helt sig selv.

For at opnå harmoni i tilværelsen tror jeg, at vi må acceptere, at fortiden er slut, men vi kan lære af vores erfaringer og bruge dem positivt.

Jeres opgave bliver det jo at tegne vores fælles fremtid, at påvirke næste generation, at behandle jeres fremtidige unger bedre end mange unge i dag er blevet be-

handlet af den generation, som i dag er forældregenerationen.

I mange lande starter skolen for børn i 3-års alderen, og også herhjemme er der mange, der synger om, hvordan børnenes indlæringsevner er fantastiske i den alder, og hvor synd det er, at de ikke får lov til at »udnytte« deres evner. »Børn vil jo så gerne lære«, hedder det så. Vel vil de så, men der er faktisk også meget for dem at lære. NEMMLIG: Hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert, næstekærlighed, hensynsfuldhed, hjælpsomhed. I modsætning til alfabetet, som de kan lære på et hvilket som helst tidspunkt, er *det* ting, som skal forstås meget tidligt. Der er uhyggeligt mange eksempler på folk, som ikke har lært det i tide og derfor tror, at det er unødvendigt.

Der er jo ikke nogen logisk grund til næstekærlighed. Det er ikke noget, der kan måles i bruttonationalproduktet eller i virksomheders regnskaber. Hvis man ikke har det i sig naturligt at ville hjælpe de hjælpeløse, så findes der ingen rationel forklaring på, hvorfor man skulle eller burde.

Set ud fra en omkostningsbestemt effektivitetsberegning er det eneste fornuftige at tage de dygtige tidligt, løbe dem tør og smide dem væk.

Derefter kan man så gøre det så surt for dem, at de forhåbentlig lægger sig til at dø i en ung og udslidt alder, for vi har jo ikke længere råd til det, der så sjovt bliver kaldt »overførelsesindkomster«, som om det ikke i mange tilfælde drejer sig om, at folk ganske enkelt får noget af det igen, som de har betalt.

Ved I, hvad jeg tror, det er vigtigt at indse? Det er, at der skal læses mange gode eventyr. Computerspil lærer nemlig ikke børn at kende forskel på det gode og det onde. Det gør gode eventyr.

Sig til jeres børn, når I får dem om 5-10 år:

Det, du skal bruge og tage højtideligt er det personlige engagement, din medfødte glæde.

Den må du ikke lade lærere og overordnede nedgøre eller tilpasse.

Folk som ved, hvad der er godt for dig - uden at interessere sig for dig - bør betragtes med mistro. Karakterer, flidspræmier, smarte visitkort og huer er fra et samfund, som var, men som du aldrig kommer til at opleve.

Det kan I sige til jeres børn, fordi I husker, jeg sagde, I skulle. I kan også gøre det, fordi I selv erfarer i den verden, I skal til at møde, at ingen rigtigt kan definere, hvilke opgaver de vil have løst. I vil opdage, at man er nødt til at præstere et personligt bud, man må opfinde en »bod« - i reel eller overført betydning - som sælger en vare, ingen vidste, de manglede. Her er brændstoffet det personlige engagement og en glæde, som du ikke må lade andre nedgøre eller tilpasse.

Men kære venner:

I er kommer igennem denne del af jeres liv ved at gøre, som andre har bedt jer om - stort set - I har passet jeres skole - stort set.

I er kommet godt i vej, som man siger.

Det skulle glæde mig, om vi har givet jer selvstændighed og gå-på-mod, men også, at vi har læst eventyr for jer, den slags der lærer en at kende forskel på det gode og det onde.

Nu er det jeres tur.

Erling Kristensen, 16/6-94.

Bruhns tale

Kære studenter - kære medforældre - og bedsteforældre - kære lærere med rektor i spidsen - mine damer og herrer.

Dette er overvældende.

Tænk at opleve Hermod Lannung »live«. Han, der - da vi i bedstefaderegenerationen lå i vuggen - for adskillige år siden havde indledt sin enestående karriere.

Og der sidder 50 års jubilarene, som jeg skiltes fra for 49 år siden, og hvoraf jeg genser de fleste for første gang siden da.

Selv sad jeg på studenterbænken i 1945 - det år, som stadig er året over alle år for os.

Men vores afsked med skolen var desværre ikke lykkelig. Rektor P. H. Bohn holdt en meget kort og kølig tale til os. Der var ikke bestilt fotograf - og hvis ikke Sørensen far havde haft et kamera med, havde vi ikke hængt oppe på gangen. Vi er ikke med allesammen, for flere kunne ikke komme hurtigt nok ud af Klosterporten.

Selv forlod jeg skolen med meget ambivalente følelser.

Hvordan kunne det dog gå til?

Her må jeg fortælle, hvorfor jeg står her i dag.

I oktober sidste år var min kone og jeg til årsfest hernede. Under middagen kom jeg til at sidde overfor en vel nok 20 år yngre kammerat. Da han hørte, jeg var fra årgang '45, sagde han helt spontant: »Nå, så du er en af den fortabte årgang!«.

Jeg var målløs! Var vi virkelig fortabte? Det har jeg aldrig følt. Havde dette ry virkelig fulgt os gennem snart 50 år?

En ting er, at vi på det ydre plan har været leveringsdygtige i både professorer, overlæger og dommere - men jeg har aldrig hørt om nogen af os, der er gået helt bag af dansen - jeg har selvfølgelig ikke kendskab til dem alle, og nogle har ikke vist sig siden.

Selv Kurt, som sidder dernede, og som måske med nogen ret mener, at han var den dummeste af os, er endt som special-

SAAB
Oldtimers
Specialbiler

SAAB 96 og 99
totalrenoveres
og
sælges med garanti

NIELS THIELE
Automobiler
3660 Stenløse
Tlf. 42 17 00 72

læge. Han blev nemlig engang, da rektor udleverede vore karakterbøger, udnævnt til nr. 14, selv om vi kun var 13 i klassen!

Jeg var temmelig oprevet, og da jeg kom hjem, begyndte jeg at nedskrive vore tanker om de begivenheder, der havde medført dette skisma. Det blev til side efter side - og jeg følte et voldsomt behov for at meddele mig til omverdenen. Jeg fik den idé, at jeg vendte mig til vores formand. Han svarede, at der skulle være bestyrelsesmøde i marts, hvor han ville forelægge spørgsmålet.

Jeg hørte ikke noget, så jeg opgav håbet. Men så en af de sidste dage i maj kom der brev med positivt svar. Tak for det.

Det var ikke nemt for mig at skulle begynde mere eller mindre forfra, og det blev ikke lettere af, at jeg for ikke ret mange dage siden af rektor fik at vide, at mit indlæg højst måtte tage 10 minutter, for ellers faldt folk nok i søvn.

Jeg håber, jeg bliver færdig, inden det sker, og jeg skal forsøge at fatte mig i kort-hed.

Hvad var der sket for os? Hvorfor endte det med livslange traumer for nogle af os?

Hovedpersonen i dramaet var jo rektor Bohn, som var en mand af principper. Han forlangte disciplin og orden af sig selv, men også af os andre. Han var, hvad vi i dag ville betegne som et skoleeksempel på knudemand. Vi har set det for ikke længe siden i Soranerbladet, hvor korrespondancer med en af mine samtidige blev givet. Det viste et menneske, som var ude af stand til at gå på akkord med noget, som var i strid med principperne, og som ikke kunne glemme eller tilgive.

Men jeg var heldigere end de fleste, og det må jeg fortælle om.

Det hændte ved ballet i 2.g. Jeg var meget forelsket i Anna-Lisbeth - en dejlig huss nede fra frøken Vestergaards husholdningsskole. Men jeg havde hende ikke som baldame - det havde Finn, som måske sidder nede blandt 50 års jubilarerne. Han havde inviteret for længe siden. Jeg dansede med hende hele aftenen - tilgiv mig Finn - men jeg kunne jo ikke

kræve at få hende til bords ved kaffebordet. Jeg var derfor ikke rigtig ved mine fulde fem og kunne ikke spise noget af wienerbrødet. I stedet tændte jeg en cigaret. Der gik ikke lang tid, før overtjener Søren prikkede mig på skulderen og bad mig på rektors vegne om straks at slukke cigaretten, da de voksne endnu ikke havde givet signal til rygning ved selv at tænde cigarerne.

Næste dag mødte jeg rektor på stengangen og fik besked om at møde på hans kontor i spisefrikvarteret. Jeg kom og fik den sædvanlige prædiken om pligt og lydighed - om jeg ikke vidste, at de voksne skulle give signal o.s.v., o.s.v. Meningen var, at jeg skulle erkende min dårlige samvittighed - men jeg kunne altså med min bedste vilje ikke føle nogen dårlig samvittighed, og jeg har nok ikke kunnet skjule de hadefulde følelser, der opfyldte mig. Jeg så ham stift i øjnene. Jeg kan huske, at jeg måtte se nedad, for jeg var noget højere end ham. Det hele skulle afsluttes af de obligate øretæver, og han havde allerede fat i mit ene øre. Men han fik af en eller anden grund ikke sving på armen - og jeg stirrede ham fortsat stift i øjnene. Jeg ved ikke, hvor længe vi blev stående sådan - det følte som meget lang tid. - Og pludselig begyndte vi begge at le. Det var meget befriende, og da latteren havde lagt sig, blev jeg sendt afsted med et venskabeligt tjat på kinden uden yderligere kommentarer.

Og jeg kom ud af min del af det kollektive had til ham. Jeg havde oplevet ham lægge det panser, som han havde anlagt - guderne må vide hvorfor - og være lykkelig for det, og i resten af min skoletid var jeg og et par ganske få af mine kammerater meget ofte lørdagsaften-gæster hos ham. I hans meget velordnede og smukke hjem serverede hans ferme husholderske theen og de hjemmebakte småkager for os, og han indviede os i bridgens mysterier. Han var en helt anden end den, vi kendte fra morgensangens dystre, blege stemning. Han lavede op og var glad, hvad vi jo havde troet, han var ude af stand til

at være. Vi fik en fornemmelse af hans store ensomhed - af hans ulykkelige liv. Han kunne for en kort stund aflægge det, han mente var et beskyttende panser.

Som jeg ser det i dag, var det i virkeligheden ham, der var den fortabte, for han formåede ikke i hverdagen at ændre mønstret - og det førte altså til, at nogle fik sådanne ar af det skoleliv, der for dem blev et mareridt.

Han blev ligesom bekræftelsen på den mørke side af det, der blev mit livs lære: Hvad du gør mod andre, gør du mod dig selv.

Det var jo i krigens sidste år - nerverne var tyndslidte - og for os unge var det afgørende, at autoriteten blev bekæmpet. Og vi blev uden ophør mindet om vore pligter - vore rettigheder hørte vi ikke meget til.

Ikke mere om dette, selvom jeg kunne blive ved i timevis.

Jeg er sikker på, at ingen af jer forlader denne skole med sådanne autoritetsproblemer. I har selvfølgelig haft andre frustrationer, som I om mange år vil kunne underholde jeres omgivelser med - men I vil aldrig kunne slippe det trylleri, der vil være forbundet med dette sted. De venskaber, der er blevet skabt her, vil bestå, så længe I lever, og I vil vende tilbage og føle, at I forlod det i går, uanset hvor mange år, der vil gå mellem besøgene. Uanset hvor på jorden I træffer gammel-soranere, vil I føle jer hjemme, og uden hensyn til aldersforskell vil I være forenet af kærligheden til dette univers - til denne natur, som er enestående.

Jeg kunne som sagt blive ved og ved - men nu må jeg til det, der faktisk er min hovedopgave i dag, nemlig at repræsentere Soransk Samfund. Jeg har været medlem, siden jeg forlod skolen - men jeg må tilstå, at jeg ikke har været noget aktivt medlem. Jeg har ikke involveret mig i foreningsarbejdet - men har været så slap at overlade sliddet til de kammerater, som har været uvurderlige for os andre. Jeg håber inderligt, at disse ildsjæle altid vil være der, og jeg takker dem for indsatsen.

Rektor P. H. Bohn.

Uden dem ville dette kostelige fællesskab helt sikkert falde fra hinanden. Hvilken ulykke. Jeg tror ikke, det passer sig at råbe hurra i dette rum - men vær forvisset om, at vi gør det i vore hjerter.

Altså - jeg vil med Hermod Lannung sige: meld jer ind i Soransk Samfund - og bidrag derved til, at vort enestående fællesskab forbliver levende.

Men nu må jeg altså til det - jeg skal overrække Soransk Samfunds gave - Den store Sorøbog - til den student, der har opnået det bedste resultat i år. Jeg må bede vores søn, Jakob, om at komme herop!

Dit heldige asen! Du kom udelukkende op i dine favoritfag til mundtlig eksamen. Det hele er faktisk kommet noget bag på din mor og mig. Jeg husker endnu, da vi blev kaldt til konsultation på skolen, da du gik i 4. klasse. Lærerne var meget bekymrede for dig. Du kunne nemlig ikke stave - og man mente, at det var meget nødvendigt, at du fik ekstraundervisning. Det synes jeg lød meget fornuftigt - men det gjorde din mor absolut ikke. Hun syntes, det var noget pjat og mente, at det skulle du nok få lært efterhånden - og der-

ved blev det. Om du har lært at stave, ved jeg ikke - men jeg har også på fornemmel- sen, at skolen i dag ikke mener, at det er så afgørende.

Det har været meget lykkeligt for os, at du var hernede - det var dit eget ønske. Du er jo vores eneste - og jeg må tilstå, at vi gerne havde beholdt dig hjemme. Jeg mente, at vi havde et meget godt gymnasium i cykelafstand, og jeg syntes jo, at du havde det rigtig godt derhjemme. Heldigvis sejrede min misforståede egoisme ikke.

Du har virkelig kunnet udfolde dig hene - og du har ikke glemt også at lege - du har engageret dig i mange ting udenfor skoletiden. Vi har ikke været urolige for dig en eneste dag.

Alt dette takker vi også dine kammerater og dine lærere for. De har været med til at gøre os lykkelige.

Vi takker lærerne med rektor i spidsen for den kontakt, vi har haft til skolen, for Jacob Bruhns takkede herefter alle, som har gjort skolegangen let for ham. En kort og udtryks???? tale.

Og hermed overrækker jeg dig gaven fra Soransk Samfund. Jeg beder dig passe godt på den, for du har ikke fået den til evig arv og eje. Der findes ikke flere eksemplarer af den, så du er kun kustode for den i din levetid. Du må sørge for, at det kommer til at stå i dit testamente, at bogen falder tilbage til Soransk Samfund, således at der altid vil være et eksemplar til din efterfølger.

Jeg ser her, at bogen sidst har været i Luja Balslevs varetægt - vores gamle historie- og tysklærer, som døde for ikke længe siden højt op i firserne. Han kunne altså næsten fejre 70 års jubilæum som kustode.

Tillykke til dig, Jakob, og tillykke til alle dine kammerater - det er bittert at tænke på, at nogle af jer ikke slap igennem. I må ikke vende dem ryggen.

Jeg vil slutte med at gøre ordene i Svanets svanesang til mine:

JEG ØNSKER JER SANGE OG
KÆRLIGHED.

Jacob Bruhns takkede herefter alle, som har gjort skolegangen let for ham. En kort og udtryksrig tale.

Rektor fortsatte:

Vi tager efter sommerferien imod 2 nyan- satte kolleger, nemlig *Jette Tilling* og *Michael Pihl Hansen* med henholdsvis ty-mu og hi-ty.

Siger tak til *Adam Lindgren* og *Hans Christian Lundgård Jørgensen*.

3 kommer tilbage fra orlov. OA og GG fra Grønland været væk i 3 år, så dem kender kun få af jer. LK kommer tilbage efter FN tjeneste i Indien og Pakistan.

Nyt forretningsudvalg for Pædagogisk Råd. Tak til det afgæede og velkommen til godt samarbejde med det nye om de mange vigtige beslutninger, der skal træffes ikke mindst i det kommende år, som i høj grad også involverer det pædagogiske personale.

Vores kælebarn kostskolen får nye medarbejdere:

Anne Friis er afløst på Hauch af *Mari-anna Weinfeld*.

Astrid Buhl Clausens efterfølger, *Lis Melbye*, er kommet tilbage. *Kirsten Binderup* overtager FR. II's hus efter TE. varetaget. *Kirsten Binderup* overtager FR. 2's hus efter TE.

Tak til de, der går efter tilsammen mere end 20 års god arbejdsindsats på kostskolen. Tilsammen mere end 20 år.

Jeg kender en, som alene har været kostlærer i 20 år, nemlig *Elkana Grønne*. Han har ganske vist også været ansat på skolen i 41 år i år.

Men nu stopper Grønne. Og jeg vil tilføje: Det er velfortjent!

Grønne er den sidste af forrige generations lærere på skolen. Den sidste som blev ansat før 60'erne. Han er også den sidste i rækken af de særlige idrætslærere, som tæller personligheder som *O. B. Muller* og *Thomsen*.

Grønne har fungeret under 4 rektorer foruden et par konstituerede.

Det har nok undertiden været ganske krævede at indrette sig på de skiftende tider, rektorskiftene har medført.

Jeg siger dig tak for mange gode samtaler i det grønne især. Vi har ikke så tit talt om ting, vi ikke var enige om, Grønne. Ikke fordi der ikke har været ting, vi ikke var ganske enige om, det tror jeg, der har været.

Men begge har vi været optaget af at skabe de bedste rammer for de unge: dem du undertiden stadig kalder »drene«, men som i høj grad også omfatter pigerne.

Du er nået at blive en institution på Sorø Akademi. Du har været i besiddelse af en særlig pædagogisk fornemmelse, som man ikke kan læse sig til.

Min forgænger *Sigurd Højby* omtaler dig i sin erindringsbog sådan:

»Han var fra Vestjylland, uddannet snedker, gymnastikuddannet og selv flere gange danmarksmester. Trods denne usædvanlige baggrund var han en ypperlig pædagog, ikke blot i sine fag, gymnastik og sløjd, men også i sin almindelige færden mellem drengene«.

Jeg kan helt tilslutte mig *Højbys* ord, men vil dog ændre drengene til »de unge mennesker«.

Tak, Grønne, for de mange år.

Soranerfrokoster

Hans Jørgen Jensen, tidl. generaldirektør, nu fmd. for Vestsjællands Kunstmuseum, kommer som frokosttaler den 1. september. Arkitekt *Henning Larsen* er klar med tegninger til museet på Parnasgrunden sidst i august, så vi håber, at arkitekten får mulighed for at vise en model frem - ligesom vi så det i juni, hvor det var Operahuset på Langeland, vi så og hørte om. *Vincens Steensen-Leth* oplyser, at økonomien nu er på plads: Premiere i sæson 1997. SÅDAN!

Elkana Grønne lynskudt ved sidste skoledag 1954.

**Datidens charme,
nutidens boligkomfort med...**

**FROVIN dannebrogsvinduer
FROVIN palævinduer
FROVIN koblede vinduer og døre**

frovin
vinduer og døre

Ellemosevej 5 A
Ugerløse
DK-4400 Kalundborg
Tlf. 53 50 41 41
Telefax 53 50 40 21

Olaf Koesters tale til 40 års jubilarene

Kære tidligere lektorer ved Sorø Akademis Skole, kære skole- og studenterkammerater fra 1954!

To årstal. 1954 og 1994. Det første årstal ligger roligt og trygt i midten af dette århundrede, det har tiden for sig, og dets anden halvdel venter blot på at blive taget i brug. Det andet har allerede bevæget sig ind i et hektisk fin-de-siecle og indvarsler samtidig et kommende årtusindskifte.

40 år er lang tid. Er de fyrré år lang tid? Tiden er jo ikke nogen størrelse i sig selv. Målestokken for tid er forandring, ellers er tid ingenting. Man taler om, at tiden har stået stille, eller at tiden er gået i stå, dvs. vi kan ingen forandring spore.

Men tiden har såvist ikke stået stille. Første halvdel af århundredet klarede nemt et par verdenskrige, og vores halvdel fulgte godt med, også den har sine millioner af ofre. En epoke, som omfatter en Berlinmur, der blev rejst og siden revet ned igen, et Europa, som søgte sammen i et fællesskab og derefter lagde kursen mod en union, og et nyt Europa, som bliver til for øjnene af os under de største fødselsvanskeligheder. En epoke, som på det hjemlige plan har bevæget sig fra en nøjsom efterkrigstid over etableringen af velfærdsstaten med tilhørende studenteropørør og nymarxisme til fattigfirserne og vækstsamfundets krise. En sådan epoke har budt på opbrud og forandringer i rigt mål. 40 år har været en lang tid.

Vi, der er samlet her, har gennemlevet det meste af dette halve århundrede. Vi er født før krigen, var studenter i den første efterkrigstid, hvor vi vistnok udgjorde bagtroppen af den såkaldte »tavsé generation«, og nærmer os nu med raske skridt den alder, hvor samfundet ønsker af betragte os som trætte gamle mænd, der bør holde den lavest mulige profil - jeg glemmer ikke vore soranske kvinder, men ønsker af høflighedsgrunde ikke at inddrage dem under denne karakteristik.

Naturligvis har tiden heller ikke stået stille på vores gamle skole. Nogle vil mene, at ændringerne her har været så drastiske, og at netop året 1954 markerer en grænse mellem det gamle og det nye. Så skolen er slet ikke den samme, som den vi forlod. Alumnatet på Vænget og i øverste etage af hovedbygningen findes ikke mere, et nyt er blevet bygget ved Store Plads. Sportspladserne er flyttet fra Store Plads og Grønne. Hovedbygningen er blevet gennemrestaureret indvendigt og udvendigt og ser nu helt anderledes ud. Bordbønnen er afskaffet, lovsangsbogen er afskaffet, og uniformen er afskaffet.

Der vil sikkert være gammelsoranere, som vil betragte enkelte af disse ting som helligbrøde og som vil have vanskeligt ved at se visdommen i andre af disse ændringer. For os behøver det ikke at spille den helt store rolle. Det er nemlig *erindringen* om skolen, som den var dengang, der er vores virkelighed i dag, og virkelighedens skole kan vi nøjes med at besigtige som interesserede turister.

Erindringen om Sorø-tiden er som en vandring i usynligt rum, et rum, der er fælles for os alle her i dag, og som vi befolker med mennesker og rekvisitter fra dengang. Det er en fortid, som vi husker, og som den bevidste erindrér, der ser tilbage, i et vist omfang kan genskabe af det materiale, vi altid vil have med i vores bagage. Men der er også den erindring, som optræder uventet og fuldstændig spontant i et pludseligt nedslag udløst af et eller andet sanseindtryk, en melodi, en bestemt belysning, en smag. Som smagen af den berømte Madeleine-kage hos *Marcel Proust*, der hensætter *Marcel* til en fjern fortid, hvor hele hans barndom i en lille by uden for Chartres bliver nutid for ham. Jeg har det på samme måde med Sorø-tiden og *Nat King Cole*, når han med sin fløjsstemme synger om et gådefuldt smil fra den italienske renaissance.

Tilbage i dette erindringens usynlige rum ser vi skolen og dens interiører, kirken, parken, søen, lærerne, begivenhederne, omgivelserne - og vi ser os selv, fra vi

De fleste af 40 års jubilarene!

var 11 til vi var 18 år, den periode, hvor vi personligheds-mæssigt var som en klump modellervoks.

Det var en barsk og skræmmende oplevelse at komme til Sorø. Traditioner og regelsæt - skrevne som uskrevne - og disciplinen kunne virke knusende. Heldigvis åbnede der sig lidt efter lidt et historisk-kulturelt miljø, som var inspirerende og med hvilket man kunne indgå frugtbare alliancer. Man fik en stærk følelse af sammenhæng og kontinuitet af normer og åndelige værdier, som man kunne bygge på. Og ret beset var det jo også imponerende, hvad man mødte. Der var en lærer, der havde skrevet disputats om nyplatonismens grundlægger Plotin, han havde forelæst på universitet om idealistiske tænke- re fra Platon til Bergson, oversat og skrevet bøger om Aristoteles og begået en bog om Jesus og Nutiden. Man skal holde meget af små skoledrenge for på denne baggrund at ville bruge sin tid på at indterpe dem tyske verber. Der var en lærer, som var blevet doktor på en afhandling om Poesiens Mission og senere fulgte den op

med en bog om fremtid i poesien. En tredje lærer oversatte og kommenterede den græske forfatter Theofrasts »Karakterbilleder« og fortsatte med Sofokles tragedie »Troerinderne«.

Flere i lærerkollegiet markerede sig som lærebogsforfattere, en streng rektor bl.a. med en fin bog om franske digte. Der var en historielærer, som lærte os at samle et stof, strukturere det og fremlægge det i en forståelig og sammenhængende form. Tegnelereren var selv kunstner, han havde været med i det moderne gennembrud sammen med Sigurd Swane og Harald Giersing, og han var en ungdomsven af Harald Kidde. Oppe i dansktimen udlagde vi Kiddes parabel »Under de blomstrende frugttræer« - om døden midt i foråret i et rosenflor af purunge piger. Tegnelereren selv kunne gå i kirken og se på den altertavle, som en af hans forgængere som »ridsemester« havde malet 300 år tidligere. Og i selvsamme kirke gravede Nationalmuseets arkæologer dybt under kirkens gulv, hvor de åbnede Absalons grav, og vi kunne i bogstaveligste forstand se

750 år tilbage gennem historien. Livet i Sorø var en tilværelse i tæt tilknytning til skole, lærere og kammerater, 24 timer i døgnnet og en tilværelse, hvor nogle af stedets traditioner bevidst syntes at ville distancere sig fra den danske hverdag. For den 11-12 årige dreng virkede det noget bizart, når en engelsklærer tiltalte os »Mine herrer« og efter engelsk mønster sagde godmorgen helt frem til kl. 12 midt på dagen. Vi havde akademitjener til at servere maden og rydde af bordet, og om natten eller tidligt om morgenen pudsede de vores sko. Ved flere lejligheder blev en akademitjener sendt først gennem slid-sken, når vi havde brandøvelse - angiveligt for at undersøge, om slidskens sejldug nu også holdt. Vi drev en noget esoterisk sport - jeg tænker på cricketspillet - som måtte forekomme uforståeligt og ubegribeligt kedsommeligt for de fleste, og hvis sportslige højdepunkter normalt udspillede sig i England, Australien eller Indien. Senere har det slået mig, at disse ting rummede elementer eller skal vi sige rudimenter af en opdragelse til en tilværelse i kolonierne. Det stemmer meget godt med, at det på mange måder var, som om den daglige verden udenfor ikke eksisterede.

Forfatteren *Peter Høeg* siger det på denne måde: »Naturligvis fandtes der en anden virkelighed uden for Sorø Akademi, men den spillede ingen større rolle for akademisterne og lærerne og rektor, naturligvis vidste man, at den fandtes, og naturligvis holdt skolen nogle aviser, som der også af og til var nogen, der læste i, men verden udenfor virkede som løse og fantasifulde rygter«, og videre hedder det: »Fordi Akademiet var et lukket område, og fordi det lå for sig selv og udgjorde en slags kulturhistorisk ø, var det muligt at bevare forestillingen om, at selv om livet går videre uden for murene, så sker alt det væsentligste herindex.

Denne karakteristik findes i Høegs roman »Forestilling om det 20. århundrede«, der udkom i 1988, og som nogen af jer sikkert kender. Et af bogens afsnit handler om *Carsten*, der kommer på Sorø

i 1939 og går ud som student i 1942. Heri finder man en bidende ironisk og ikke så lidt ondskabsfuld, men samtidig utrolig morsom skildring af skolen og dens miljø. Den vil derfor kunne være et gavnligt korrektiv, når vi tager nostalgis retorik frem og sidder og gasser os i erindringens lunkne badevand - som *Aldous Huxley* har udtrykt det. Så lad bare *Høeg* få det næstsidsste ord:

»Det er fristende at spørge, om Carsten og hans kammerater var lykkelige på Akademiet, og det spørgsmål har jeg også stillet flere gange til tidligere elever, hvis skolegang var samtidig med Carstens, og de fleste har svaret, at det var sandelig en udmærket tid, eller vi blev behandlet kultiveret og som voksne mennesker, og disse klicheer advarer mig om, at det er forkert at henvende sig til fortiden med et begreb om lykke, som stammer fra den dag i dag, og derfor lader jeg dette spørgsmål ligge«.

Jeg synes, at det er en smuk tanke, at vi mødes i dag, 40 år efter, i den fælles erindring om vores ungdomsår i Sorø, og jeg ser det som en bekræftelse på den betydning, som Sorø-tiden på den ene eller den anden måde har haft for hver enkelt af os og for vores fællesskab. Derfor vil vi også i dag mindes de af vore studenter- og skolekammerater, som ikke kom til at opleve deres 40 års studenterjubilæum.

Jeg vil bede jer sammen med mig rejse jer og udbringe et trefoldigt leve for Sorø Akademis Skole.

Skolen leve!

Til Redaktionen

På foranledning af den megen omtale af *Loppens* bil *Velie*, kan jeg korrigere oplysningen om, at den var købt hos *Lunge*. På det tidspunkt var forhandlingen overgået til vores allesammens cykelhandler *Johannes Nielsen*, og *Hjorth* købte den af ham.

På grund af den delte skoletid boede jeg på det tidspunkt hos *Hjorth*.

Med venlig hilsen

Per Linnemann-Schmidt (R 29).

Fynsk batøk-besøg i Sorø

Tidlig søndag morgen den 29. maj 1994 mødtes den fynske gammelsoraner-afdeling med damer i Knudshoved for at give deltagelse i Soranersamfundets batøk-arrangement i Sorø.

Vejret var fint, og stemningen høj - som sædvanlig - så det forhold, at det ikke var muligt at kapre en DSB-færgе (sejlplanen var netop ændret - tænk 1 1/2 time mellem færgerne en søndag morgen i forhold til opreklameret 1/2-times drift), gav kun anledning til at besigtige Vognmandsruten i stedet.

Med en minimal forsinkelse - motorvejens fortjeneste - ankom selskabet til vor vidunderskønne gamle skoleby. Med nyudsprungne træer i Alleén og forårs-konfirmationen i kirken glemte man helt, hvor kedeligt der kan være i Sorø på en søndag.

Rektor *Erling Kristensen* gav os en god modtagelse, ligesom der også blev lejlighed til at høre om prioriteringen af optagelse af elever på skolen. Rektor gav det indtryk at være en dynamisk person, når han fortalte om udnyttelse af skolens faciliteter til kurser i sommerferien. Dejligt at se, at den nyrestaurerede skole fortsat har »klasse«, og at der også skabes nye rammer i de små gule bygninger ved »Grønne Plads« (dér, hvor *Hermansens* tærskemaskine stod i gamle dage, jfr. lektor *Jan Nielsén*).

Inden frokost på Postgården var der lejlighed til at indvi de medbragte damer i Akademiets institutioner - Vænget, huse- ne, rektorgården, hovedbygningen og sygehuset - i ældre og nyere tid. De gamle erindringer fik tårer og smil til at dukke frem i ellers sammenbidte ansigter.

Den fynske afdelings generalforsamling afholdtes i forlængelse af frokosten (idet dog resultatet på forhånd blev aftalt af en mindre kreds ved ta'-sæl'-bordet: *Olaf Teusch* - »enevældig formand på livstid«), og der blev genvalg til alle - som sædvanlig.

Batøkken var eftermiddagens højdepunkt. Med tilladelse fra rektor valgetes et

hjørne af græsplænen ved »grønne plads« med stensætning i halvcirkel ud til søen. Jorden var tilpas »suttet«, idet dog enkelte småsten måtte fjernes.

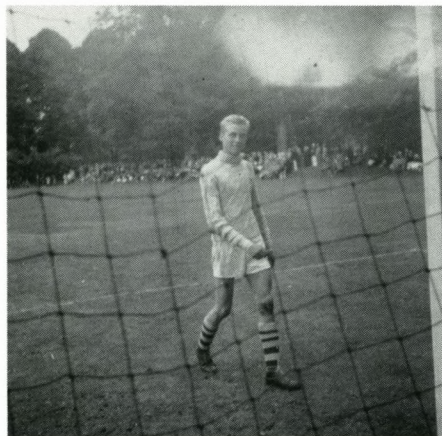
Vinder af dysten - der måtte afvikles i 2 puljer - årets pave, blev - som sædvanlig - *Flemming Borch Jensen* (hvornår bliver der indført odds-princip som i golf, så vi andre også har mulighed for at komme op af brændelort-sumpen). Specielt skal der dog fremhæves, at *Mourier* (R 34) i betragtning af sin højste alder og af, hvor lang tid siden han sidst havde deltaget, leverede et fornemt spil.

Dagen afsluttedes med kaffe og kage og korte taler i skolens spisesal. En hyggelig dag i kammeratligt lag - næsten ikke til at bære.

PS: Rektor *Erling Kristensen* gav udtryk for, at han ikke før havde set dette spil, så måske kunne det være en idé for stedets idrætslærere (nu da der ikke længere skal undervises i, hvorledes uniformkasketten skal bæres og føres ved hilsen på en forbipasserende akademilærer) at indføre spillet for 1.g'ere en uge i efteråret, hvis skoven vil levere de ca. 60-70 cm lange og 6 cm tykke tilspidsede kæppe (gerne i hvidtjorn, men helst ikke i gran; husk at disse skal opbevares i vand tilsat atamon for at sikre næste års smidighed/kampvægt).

God fornøjelse!

Benjamin (S 67).

Fortræningen er i fuld gang. Fmd. Teusch styrer slaget med opildnende kommentarer. Af laveste art!

Holberg set i London

Ludvig Holberg har fået en renæssance - i London. Nordens Molière, som han kaldes her, er blevet et tilløbsstykke i Londons enorme teaterudbud, og hele to forestillinger melder om udsolgte huse.

Det er de mindre, eksperimenterende scener uden for West Ends super-musical-scener, der har fundet frem til den danske 1700-tals dramatiker.

Greenwich Studio Theatre har i to omgange haft »Eramus Montanus« på programmet. Oversat fra tysk, scenograferet i en lade og i forkortet udgave, men med funklende kritik.

Redaktionen er - opflammet af den megen fodbold - næsten nødt til at bringe et billede af alle tiders målmand gennem 7 år på skolen: Dan Ibæk, for de, der kender Dan, vil billedet virke chock-agtigt: Kan det være rigtigt, at denne bønnestage er samme person som brygmesteren fra FAXE? Ja, det er det

»Kort, skrap og sjov. Gå ikke glip af den«, skrev Time Out, den førende guide, der hver tirsdag i millionoplæg fortæller londonere og turister, hvad der er værd at gå efter og ikke gå efter i byen.

I den anden ende af London, nord for Themsen i Notting Hill Gate, har teatergruppen på The Gate fulgt Eramus-succesen op med en berømmet opsætning af »Jeppe på Bjerget«. Også her er succesen hjemme, selv om ikke alle englændere helt forstår den danske satire, så kan enhver dog genkende og sammenligne med Shakespeares »Trolld kan tæmmes«.

Det er almindeligt, at de store scener på Shaftsbury Avenue plejer at finde inspiration fra The Fringe-teatrene i byens udkant.

Så hvem ved - måske vi om et par år får »Maskerade« i en Andrew Lloyd Webber-version?

Politiken, 6/6-94.

SORANSKE PENNE:

Oldkirkens flittige beskriver på banen igen

Lic. theol. Helge Haystrup udsender sjette bind af Augustin-studier.

Oldkirkens flittige beskriver, fhv. sognepræst, lic. theol. *Helge Haystrup, Odense*, har nu udsendt sjette bind af sit store værk om kirkefaderen *Augustin*.

Sjette-bindet rummer foruden introduktionen til nyplatonisme en beskrivelse af de første syv bøger i Augustins hovedværk - opdelt i en gennemgang af værkets første fire bind om hovedelementerne i Augustins gudsbegreb og en dokumentation af de tre efterfølgende bind som et mere polemisk filosofisk mellemspil i hovedværket.

Som sine forgængere bærer Bind 6 et umiskendeligt præg af Helge Haystrups enorme vidne om sit emne - det er tankegods af stor vægt, ordnet og sat i system og i sammenhæng med utallige henvisninger og båret af Haystrups veloplagede i afprøvningen af foreliggende Augustin-analyser af gammel og nyere dato.

Der er tale om et *videnskabeligt* forfatterskab af stort format, men præget af en fortælleglæde og argumentationslyst, der er smittende også for os almindeligt dødelige ...

Det er med glæde, man afslutningsvis konstaterer, at Helge Haystrup sætter sin læser stævne ved næste korsvej.

Oldkirkens »Sherlock Holmes« har mere på hjerte ...

Helge Haystrup: AUGUSTIN - studier 6, Bibelens treenighed. Eksegese og dogmatiske begreber. C. A. Reitzels forlag. 246 sider. Kr. 225.

Soranske dødsfald

TERKILD VINDING

11. april 1915 - 29. maj 1994

MIKAEL JUL LARSEN

15. dec. 1912 - 15. maj 1994

Børge Ishøi (S 34) in memoriam

Da jeg hørte om Børge Ishøis død dukkede der mange gode minder op i mine tanker. Jeg kendte Børge fra skolen, dog ikke særlig godt, men i 1939 mødtes vi igen på den farmaceutiske Højskole. Og her lærte jeg Børge at kende som en god ven og kammerat, der med liv og sjæl deltog i alt, hvad der foregik på skolen, hvor han i en periode var medlem af elevrådet. Også Soransk Samfund havde hans store interesse, såvidt jeg husker, var han i en periode medlem af bestyrelsen.

Børge var selskabsmand, så det var ikke mindst ved festlige lejligheder, det var en fornøjelse at være sammen med Børge.

Den stille tilværelse på et apotek var ikke rigtig noget for Børge, så efter en periode med egen virksomhed tog han til Pakistan sammen med *Jørgen Larsen* (R 31). Her løb de ind i store problemer, det lovede job eksisterede ikke, men de klarede udfordringen og fik sig etableret derude. Senere fik Børge arbejde i den derværende afdeling af Dumex.

Da Børge kom hjem til Danmark, mødtes vi nu og da dels i embeds medfør og dels ved festlige lejligheder sammen med gamle studiekammerater. Og Børge var stadig den samme glade og fornøjelige kammerat.

Han vil blive savnet blandt sine gamle studiekammerater.

E. Gjedsted Christensen.

Tidl. redaktør Aage Hjem-Hansen, Politiken, skriver mindeord over:

Psykiater og jazzveteran Terkild Vinding

Den danske jazzveteran Terkild Vinding er død i USA i en alder af 79 år. Han var, inden han i 1956 emigrerede til USA, en anset formidler af jazz gennem radioen og en talentfuld pianist. Han begyndte at skrive om jazz i 1936, spillede en overgang i Torben Ulrichs band Blue Note. Men hans metier var lægens, og det var

som psykiater og neurolog, han ernærede sig i USA. Også der var han en aktiv musiker og tillige storsamler af plader og bånd. Dette udvidedes, som årene gik, med videoer, og sammen med sin søn Jens fik han i slutningen af 1980'erne oprettet et institut for jazzstuderende i Nordkalifornien. Hans anden søn, Mads, betegnes som frontfigur blandt Danmarks jazzbassister.

Translokation 1994

Ved skolens smukke translokation den 17. juni fik man desværre også en meget ubehagelig oplevelse.

En repræsentant for Soransk Samfund, der var dimitteret i 1945, overbragte Samfundets boggave til årets bedste student.

Denne anledning blev benyttet til i en væsentlig del af den meget lange tale at sværte et menneske, der har været død i 40 år, nemlig rektor P. H. Bohn.

Vi fik i kirken, hvor andre ikke kunne komme til orde, en stærkt subjektiv og negativ præget opfattelse af rektor Bohn.

Taleren nåede dog rent personligt frem til et mere positivt forhold - næsten ven-skabeligt - til rektor, men han pointerede, at det kun var personligt, idet rektor udadtil på skolen var den samme. Helhedsindtrykket af talen efterlod et meget kritisk billede af rektor Bohn.

Vi er en del, der vender os imod dette ensidige billede af rektor Bohn, fordi vi har en klar fornemmelse eller viden om, at hovedsigtet for ham var, at »hans drenge«, som han følte et stort ansvar for ikke mindst under krigen, skulle udvikle sig til ansvarsfulde mennesker. Han krævede meget af dem, ligesom han krævede meget af sig selv.

At han på forskellig vis ikke var fulgt med tiden, er vi ikke blinde for - ingen, ej heller rektorer, er fuldkomne, men et så negativt billede, som der blev malet ved skoleafslutningen, vender vi os imod. Hvad skulle det i øvrigt gøre godt for?

Det venligste, man kan sige om talen, er, at den var misforstået.

Frode Gam (S 36).

60-års studenterjubilæum den 17. juni 1994

8 studenterkammerater af årgang 1934 havde sat hinanden stævne i Sorø for at overvære translokationen i Sorø kirke, betragte renoveringen af hovedbygningen og senere samles til frokost for at fejre vort 60 års studenterjubilæum og drøfte gamle minder.

Et fyldigt referat om selve forløbet af translokationen vil være at finde andetsteds i Soranerbladet, så jeg vil her nøjes med at omtale den pinlige episode, som vi af årgang 1934 betragtede, at Bruuhns ('45) tale var.

Ganske vist havde han selv i år en søn, som blev dimitteret, men dette kan på ingen måde undskylde indholdet af hans tale, som jeg ikke ønsker at komme ind på i enkeltheder.

Blot må jeg konstatere, at talen var et utilbørligt misbrug af det privilegium, som vor skoles rektor havde givet ham ved at tildele ham æren af at være gamle soraneres hovedtaler til de nye studenter, deres pårørende samt de soranere, som benyttede lejligheden til at fejre en rund jubilæumsdag.

Ingen af disse har sandsynligvis haft nogen som helst interesse i eller udbytte af at have hørt denne tale.

Siden vor skoletid er der sket så store ændringer (forbedringer) i hele skolesystemet - også på Sorø Akademi - så der skulle have været emner nok til at holde en anstændig tale over.

At Soransk Samfunds bestyrelse også vil tage denne begivenhed til efterretning, nærer jeg ingen tvivl om.

Konsekvensen kendes endnu ikke, men beklageligt er det, at en soraner af en så gammel årgang med en sådan tale eventuelt giver anledning til, at der for fremtiden må tages visse forholdsregler for at undgå en gentagelse.

Poul Nielsen ('34),

Akademi sælger ud

Naturhistorisk samling i Sorø uden »vær-di«

Stiftelsen Sorø Akademi vil sælge sin naturhistoriske samling, der vurderet til et sted mellem 6 og 8 mio. kroner, fordi den er uden pædagogisk værdi. Zoologisk museum er derfor blevet bedt om at gennemgå samlingen med henblik på udfærdigelse af et katalog.

Samlingen består af bl.a. større testamentariske gaver og blev i 1973 via fundsatsen overført til at høre under Stiftelsen.

-Det var som at sætte ræven til at vogte gæs, konstaterer lektor Kaj Erik Koch, der varetager samlingen og afslører en alternativ plan om istedet at indrette et egentligt naturhistorisk museum for Vestsjælland.

anko

Brev fra samlingerne 2.

»Alverdens dyr og en lokal mus« lød overskriften på Sorø-siden i Dagbladet den 28. juni. Den Naturhistoriske samling holdt igen åbent, denne gang som led i Sportsrådets sommerarrangementer for skolebørn i Sorø. Efter artiklen at dømme var det et meget vellykket arrangement. Igen god reklame for Sorø Akademis skole og goodwill til stiftelsen. Selvom direktør *N. H. Clausen* har udtalt til samme avis, at der intet står i fundsatsen om, at samlingerne skal være tilgængelige for lokalsamfundet! Tilbage i forrige århundrede var der lejlighedsvis åbent for Sorø borgere på hovedbygningen. I museumsbygningen var der en bolig for en museumsbetjent, og der var adgang til samlingerne søndag eftermiddag! Nok om det!

Dagen efter sportsrådets sommerarrangement blev jeg ringet op af direktør *Claus Nielsen*, Zoo. Museum i København. Stiftelsen har bedt Zoo. Museum vurdere samlingen med henblik på salg ved auktion og jeg skal medvirke ved udarbejdelsen af salgskataloget! Direktør *Claus Nielsen* meddelte mig at der var en yderst kompliceret sag. Dele af samlingen

er deponeret af museet, andet er »dane-kræ« og vil blive forlangt udleveret og andre præparater kan ikke sælges over landegrænser pga. diverse konventioner, fx. Washingtonkonventionen. Det der bliver tilbage har ingen salgsværdi af betydning, så vidt jeg kan vurdere!

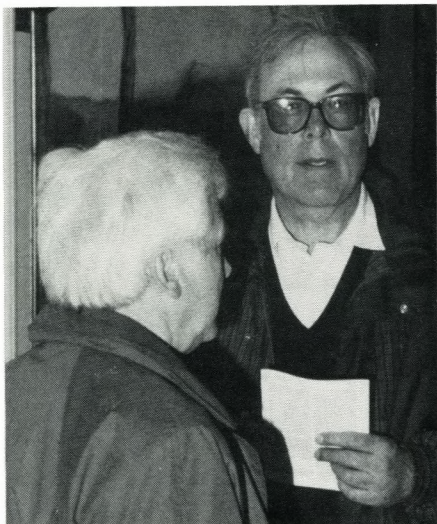
Til sidst i samtalen blev jeg orienteret om at rigsantikvar *Olaf Jensen* følte sig dybt krænket over at være blevet taget til indtægt for holdninger, han ikke havde og iøvrigt var blevet fejlciteret i brevet til Zoologisk Museum af direktør *N. H. Clausen* i stiftelsen. I brevet står at rigsantikvaren skulle have besigtiget samlingerne og det var hans umiddelbare opfattelse at samlingerne ikke repræsenterede en for stiftelsen særlig bevaringsinteresse, hvorfor han ingen bemærkninger havde til stiftelsens beslutning om at sælge samlingen, som ikke repræsenterer en undervisningsmæssig interesse for SAS«. diktat slut!

Jeg er ansat endnu et år af rektor *Erling Kristensen* for at varetage samlingerne, bl. a. skal jeg prøve at forhindre skadedyrsangreb. Han har givet mig tilladelse til at orientere om, hvad der foregår p. t. Jeg ved ikke om det er en særlig ondartet form for »selskabstømning«, der er i gang på Sorø Akademi?

I Jyllandsposten den 3. juni læste jeg på forsiden af »job og penge« skatteminister *Ole Stavad* udtale sig om selskabstømning: »Det er uacceptabelt og grotesk at selskaber er lukket uden at nogen har prøvet at se efter hvad der har befundet sig i dem. Man har bare siddet og sagt nå!« Citat slut.

Jeg venter stadigvæk på at få lejlighed til at orientere stiftelsens bestyrelse om samlingernes indhold og fremvise protokollerne.

Lektor Kaj Erik Koch

Morten Pontoppidan og Tyge Winter på Vænget.

Soranervin på Vænget

I det slettest tænkelige vejr med ruskregn og efterårsstemning afholdtes den 18. juni på Vænget den annoncerede premiere på Soranervinen fra Classic Wine i Sorø. Samtidig holdt Vænget åbent for rundvisning mod betaling - som tilfaldt Soranerbladet. Sikkert på grund af det dårlige vejr kom der kun 60 betalende gæster, hvor redaktionen havde håbet på 5 gange så mange. Der var yderligere 10 børn, som slap ind uden entre - til gengæld åd de redaktørens bolcher!

Det gik ikke meget bedre med salget af Soranervinen, hvor vi ligeledes havde håbet på at komme af med 5 gange så mange kartoner, som afsattes.

Vinen kan købes/bestilles på redaktionen, som nok på een eller anden vis skal få den transporteret til de interesserede.

Prisen er 200 kr. for 3 flasker St. Emilion 1991 - den kan drikkes allerede - hvis man husker at temperere den vel, men den kan udmærket ligge i 5-10 år.

Hvis man køber 15 flasker og drikker en om året, vil man efter 10 garanteret drikke de sidste fem omgående!

Se billede side 146!

60 års jubilær Hans Scherfig-Jensen underholdt sine kammerater med følgende:

Man har bedt mig sige noget snak til jer i dag. *Hvorfor netop jeg?* Jeg holdt jo også tale ved 40 års jubilæet. - Måske *netop derfor*, for så er det jo en tradition, og Sorø er traditionernes sted.

Der er nu kun tale om en tradition i forbindelse med postartiale jubilæer: fra min skoletid erindrer jeg ikke nogensinde at være blevet opfordret til at sige noget, bortset fra de rutinemæssige afhøringer ex catedra; tværtimod blev jeg ideligt opfordret til at holde min kæft. Skal jeg nu i mindet forsøge at sammenfatte omgivelsernes vurdering af mine talegaver i årene 1937-44, så må det blive sådan:

Jeg talte på *forkert tid og forkert sted*. Jeg talte *for tit og for længe*, og så var det *noget lort, jeg sagde*.

Omgivelserne forsøgte på forskellig måde at begrænse talestrømmen:

Ved overtalelse: O.D., som jeg boede sammen med hos *Ridderen* på Holbergsvej, forsøgte at bilde mig ind, at der var beskåret ethvert menneske et vist antal ord her i livet, og når det var opbrugt, blev man afhentet (faktisk er O.D. død først!).

Ved bebrejdelser: Fortrinsvis i form af taktløs tilkendegivelse på upassende steder, men også f.ex. sat udenfor døren.

Ved magtanvendelse: Expl. båret udenfor hørevidde af *Hans Klint*, men også håndspålæggelse varierende fra ørs og opefter og stundom escalerende til ren vold (f.ex. *P. F. Truelsén*).

Og nu: *For anden gang opfordret til at sige noget!* Hvor forandret! Men jubilæer er jo også både anledning til at dyrke minder, hvilket allerede er sket i beskedent omfang, og til at registrere forandringer.

Der er forandringer at registrere på mangfoldige måder. Nogle eksempler:

Vedr. os selv: Hængebug og tyndt hår og fremadskridende åndelig svækkelse, og »det er dog utroligt, som ens jævnaldrende er kommet til at se ældre ud«.

Vedr. det omgivende samfund: For 50 år siden havde vi ingen regering, og det har vi nu, og vi har haft mange i mellemtiden. Aldrig til nogens fulde tilfredshed, men dog stadig forandringer.

Vedr. den store verden: For 50 år siden, midt i examenstiden, var der nogen, der fandt ud af, at det under visse forhold kunne være grumme besværligt at komme over Kanalen. Det besluttede man at gøre noget ved, og nu har vi så en tunnel under nedenudden. Også en forandring!

Vedr. skolen i almindelighed: Skoleordningen er lavet om, mellemskole og realexamen er afskaffet, man går ikke i skole om lørdagen, og pensum og undervisningsform er anderledes.

Vedr. Skolen: Hovedbygningen er malet hvid og rømmet for beboelse, og det samme gælder for *Vænget* og *Ingemanns Hus*, hvor så mange store ånder har boet, lofterne er sænket i *klasselokalerne*, så der ikke længere kan tænkes høje tanker, og der er kommet nyt *alumnat*, ny *sportshal* og *sportsbaner*. Og *uniformerne* er væk! Og der er kommet *kvindelige alumner* og *kvindeligt flertal* blandt eleverne på en skole, der dengang var en *drengeskole* i en sådan grad, at det ville være svært for nutidens elever at forstå det. Et expl.: For nogle få år siden var der fest i Sorø; en lille gruppe af os stod på pladsen mellem Hovedbygningen og Guls i samtale i det gode vejr, da en af vore kvindelige ledsagere spurgte efter et *dametoilet*. Vi stod der fire 7-års folk, og ingen af os kunne besvare spørgsmålet!

Meget er sandelig forandret, og vi må gøre os klart, at den skole, som vi udgik fra for 50 år siden, eksisterer i dag kun i mindet hos os, der var så heldige at gå der.

Hvordan var så den skole, vi forlod for et halvsekel siden og er samlet for at minde i dag?

Den var allerede dengang noget ganske særligt. Min mors berømte *fætter Hans* skrev en meget læst bog om sin skoletid og blev i den forbindelse bebrejdet sine overdrivelser. »Tværtimod«, svarede han,

»sandheden har jeg måttet dæmpe ned, fordi ingen ville have troet på en simpel beskrivelse af virkeligheden«. Og han havde endda kun gået i en ganske almindelig skole!

Vi, som har gået i en ganske særlig skole, har mærket et *stigende troværdighedsproblem*, når vi har glædet vore omgivelser mod sandfærdige erindringer fra vor skoletid. Selv mindes jeg tydeligt mine problemer, da jeg allerede engang i 50-erne fortalte nogle skoleelever af mit bekendtskab om badning hos *Fatter* og herunder skulle redegøre for begreberne »skrog«, »havets helte« og »blomsten af Danmarks Ungdom«. Alle morede sig, men ingen troede et ord. Bedre går det ikke, hvis man forsøger at beskrive f. ex. *Thomsen* og *Neuhaus*. Fortsæt selv fænomenerne efter behag! - Ja, vist var det en ganske særlig skole.

Og hvad fik vi så ud af at gå på denne ganske særlige skole?

Først og fremmest fik vi uvurderligt udbytte i form af *personlighedsudvikling*. Og læg mærke til hvilke prægtige personligheder, det er blevet til! - Til opbyggelse for folk, der måtte studse ved denne beskrivelse, skal jeg fortælle om min *onkel William*, der gik på skolen 1914-21 og var vokset op blandt fire søstre.

Da han var blevet gift og var begyndt at få sønner, begyndte den nævenyttige familie at snakke om drengenes skolegang. Williams kone Inge sagde: »De skal i hvert tilfælde ikke på Sorø, for se hvordan William er blevet«. »Jammen«, sagde de fire søstre, »Så skulle du have kendt ham, før han kom derned«.

Vi fik da også *studerterexamen* og fik lært meget stof, hvoraf en hel del kom os til nytte, og vi morede os godt undervejs.

Og iøvrigt kan man godt have udbytte af sin skolegang, selvom man ikke har moret sig undervejs. Se bare til *Grundtvig*, der altid nedgjorde den sorte skole, men som alligevel lærte nogen færdigheder, der senere satte ham i stand til at skrive af efter gamle salmer på græsk, latin, tysk og engelsk og derved skabe sig et stort ry

som salmedigter. - Og se til *fætter Hans*, der forsømte sit forår med at gå i skole og derom skrev en bog, der udkom hos Gyl-dendal og blev en bestseller og konfir-mationsgave og gjorde ham til en holden mand i det onde samfund.

Men hvad så med os? Forsømte vi så vort forår?

Det forekom naturligtvis, at nogen frem-drog begreberne forsømmelse og forsøm-melighed, og at der i den forbindelse blev anvendt et krænkende ordvalg og stund-om endog barske sanktioner. Men det var vist nok ikke den slags forsømmelse, der mentes!

Men: gik vi glip af livet? Og blev vi au-toritetstro og frustrerede og hæmmede? og blev vi ensidige fagidioter?

Tværtimod: Vi lærte at økonomisere med vor sparsomme arbejdskraft og at koncentrere os om det vigtige (»doven-skab«).

Vi lærte skepsis overfor autoriteter (»ulydighed« og »uartighed«).

Vi lærte kreativitet og selvstændighed (»opfindsomhed« og »drengestreger«).

Vi lærte værdien af og styrken i sam-menhold (»sammenrotning« og »misfor-stået kammerateri«).

Og vi lærte at klare skuffelse og mod-gang uden psykologhjælp.

Med andre ord: Vi var privilegerede uden at være forkælede.

Vi blev vel skikkede til at møde livets udfordringer.

Vi har derfor grund til at være taknem-lige.

Et halvt århundrede senere mønstre vi årgangen:

Nogle er *døde*: dem mindes vi.

Andre kunne *ikke komme*: dem ynker vi.

Resten er samlet her: *Prægtige person-ligheder*, der i sentimental stemning vil mindes en *god skoletid* i godt selskab på en god skole.

Lad os altså i fællesskab glæde os over, at vi ikke forsømte vort forår, men fik det privilegium at gå på en besynderlig og bedre skole som *Sorø Akademis Skole*.

Lad os udtrykke vor glæde ved at hylde os selv og hinanden og navnlig skolen med et trefoldigt leve: *Vi* og *de* og *den* længe leve!

Illerup fundene

»*Varus, Varus,*
giv mig mine legioner tilbage!«

Jeg kan endnu høre min latinlærer på Sorø Akademi citere kejser Augustus' ud-brud, da han i år 9 e. Kr. fik bud om, at hans hærfører Varus var blevet dræbt og med ham 3 romerske legioner (ialt 18000 soldater) efter at de var faldet i baghold i Germanien.

Dette historiske afgørende slag, det så-kaldte slag ved Teutoburger Wald, bevir-kede, at romerne ikke mere forsøgte at trænge over Rhinen ind i Germanien, men lod Donau - Rhinen være Romer-rigets grænse fremover, den såkaldte »Li-mes«. Dette fik også den betydning, at Danmark aldrig blev invaderet af romer-ne, men at slaget alligevel indirekte fik følger for Danmark vil jeg forsøge at be-lyse i det følgende.

Som amatørarkæolog har man sin fri-hed til at fremkomme med teorier om for-tiden, som ikke behøver at være 100% sikre, i modsætning til de professionelle arkæologer, der arbejder videnskabeligt.

Jeg vil som følge heraf fremsætte en teo-ri om oprindelsen af de 200 romerske sværd fundet i Illerup ådal ved Skander-borg. Man ved, de er kastet ud i en da-værende sø ved den største af våbenof-ringerne her, og ved hjælp af romerske mønter dateret til ca. 190 e. Kr. Det er iøvrigt det største antal romerske sværd, som er fundet på et sted i Europa. Halv-delen er forsynet med romerske stempler og på flere af disse kan man læse navnet Augustus d. v. s. den romerske kejser Au-gustus, der døde år 14 e. Kr. Disse sværd er fabrikeret i romerriget under denne kej-ser og findes nu i stort antal på dansk jord. Hvad kan være årsagen til dette og hvor kommer sværdene fra?

Sværd var helt sikkert ikke noget normalt handelsobjekt mellem romerske legionærer og deres modstandere, så det store antal sværd kan kun være kommet i ikke romerske soldaters besiddelse ved en krig, hvor romerne led nederlag. Hvor kan dette slag have fundet sted?

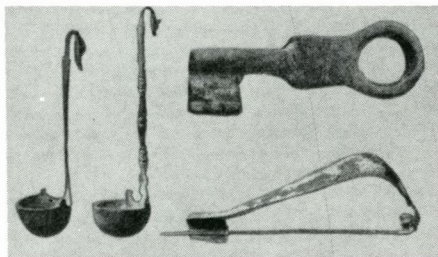
Kejser Augustus

Min teori er, at de romerske sværd fra Illerup ådal stammer fra slaget år 9 e. Kr. ved Kalkriese nær Osnabrück (populært kaldet slaget ved Teutoburger Wald) det slag, hvor den germanske ceruskerhøvding Armenius (Hermann) udslettede Varus' 3 legioner, ialt 18000 legionærer og erobrede alt deres udstyr. Sværdene fra dette slag kom i germanerstammernes besiddelse, hvilket bekræftes af kejserens nevø, Germanicus, som på straffeekspeditioner ind i Germanien i år 16 e. Kr. mødte fjender, som var bevæbnede med romerske sværd. Nogle af sværdene i Illerup ådal har da også germanske skeder og fæster. Sværdene repræsenterede en formue og gik i arv gennem generationer.

Teorien sandsynliggøres også af det faktum, at der ved udgravningen i Kalkriese, som har pågået siden 1989, ikke er fundet ret mange våben, men derimod mange andre ting, som hørte til en hær udrustning, f.eks. beslag til hesteseleøj, fibler, keramik samt mønter, der er gået tabt i kampens hede.

En Germanerstamme, som var i besid-

delse af 18000 soldaters krigsudrustning, udgjorde en stærk magt i området. Da der netop i perioden fra år 180 til 193 e. Kr. under den romerske kejser Commodus var sluttet fred mellem romerne og germanerne, kan man tænke sig, at germanerstammerne med flanken fri kunne have foretaget erobringstogter nordpå efter f.eks. rav, pelsværk og kvinder. Da Osnabrück kun ligger 500 km. fra Illerup (ca. 10 dagsmarcher) kan det sagtens være germanske krigere som er blevet slået her og deres udrustning, vi finder i Illerup ådal og ikke som efter den nuværende teori norske og svenske krigeres. Efter denne teori skulle de fundne spyd- og lansespidsere være af nordisk oprindelse, men de kan lige så vel som sværdene være krigsbytte fra nordiske overvundne modstandere.

Fibula - sikkerhedsnål

I Illerup er der foruden sværdene fundet ca. 15000 forskellige ting, heriblandt en del kamme. Med hensyn til kammene, som hævdes at komme fra Norge eller Sverige fordi de er af elsdyrtak, kan disse også stamme fra det germanske område, specielt da disse kamme er nippet sammen med broncenitter, som stammer fra ituklippede romerske bronzekar, da bronze ikke fandtes i Norden på dette tidspunkt og yderligere da elge endnu findes syd for Danmark som vildtlevende i Polen.

Våbenofferfundet i Illerup ådal kan sammenholdes med fundet af flere hundrede menneskeskeletter ved udmundingen af Illerup å i Mossø ved Alken enge. Disse skeletter, der bærer præg af voldelig død, blev udgravet af Harald Andersen i 50'erne. Skeletterne lå på sandbund un-

der 1 1/2 m. tørv. Mellem disse fandtes krukker fra romersk jernalder, nogle endnu indeholdende madrester, altså tilbundne forråds krukker, som var drevet sammen med ligene ned af Illerup å og ud i søen, hvor de blev aflejret på roligt vand.

Samme sted er fundet et typisk ovalt keltisk skjold, som sikkert også skulle have været ofret sammen med resten af våbene, men som i kampens hede nok er faldet i åen. Hesteskeletter er ikke blevet fundet i Mossø. De er derimod fundet i Illerup ådal, da de erobrede heste sikkert har været benyttet til at transportere erobrede våben op over bakkerne til offerstedet, som dengang var en hellig sø. Efter transporten blev hestene slået ned og ofret sammen med våbene (afstanden mellem våbene og menneskeskeletterne er kun 4 km.).

Hvor kan slaget have fundet sted?

Mit bud er overgangsstedet over Illerup å ved Møllebro, hvor landevejen mellem Ry og Skanderborg krydser åen, og hvor en »biflod« udmunder i den sydfra, et velegnet sted til at overraske en sydfra kommende styrke, men uegnet, hvis fjenden kom nordfra.

Man kan sagtens forstille sig, at et vade-sted er velegnet til et bagholdsangreb, et angreb, som man kan have haft tid til at forberede, da man fra de høje bakker syd for Illerup å har kunnet se den sydfra kommende fjende krydse det eneste vade-sted mellem Skanderborg sø og Mossø, der dengang ligesom åerne indeholdt meget mere vand end idag.

I modsætning til slaget ved Kalkriese, hvor man udnyttede krigsbyttet, har man i Danmark ifølge den herskende religion lovet guderne før slaget, at man ville ofre alt det erobrede krigsudstyr, og det er blevet ødelagt inden ofringen, så det aldrig ville kunne bruges af mennesker igen.

Illerupfundene er næsten samtidige med fund i Sydslesvig ved den gamle hærvej fra Slesvig mod nord, hvor man i Torsbjerg mose har fundet smykkenaale fra saksernes område mellem Elben og Rhinen, samt en sølvmaske, en skjoldbule

med romersk indskrift og 37 romerske denarer fra år 60 til 194 e. Kr.

Ved Alssund, hvor man i Nydam mose har fundet flere både, hvoraf den ældste, den såkaldt sønderhugne egebåd er jævnaldrende med Illerupfundet og er ødelagt på samme måde (heraf navnet, den sønderhugne). Disse både, hvoriblandt Nydambåden på Gottorp slot i Slesvig, har alle været drevet frem ved hjælp af årer og har ikke kunnet føre sejl, og har dermed ikke været egnede til at krydse Kattegat fra vestnorge, og hvis man roede langs kysterne for at undgå det åbne hav har det været en strækning på ca. 800 sømil (3-4 ugers sejlads) i åben båd med våben, mandskab, soldater og heste samt proviant til alle disse. Endvidere var klimaet på denne tid meget koldere og mere regnfuldt end i nutiden, så soldaterne ville nok ankomme til Fyn og Jylland temmelig ukampdygtige. Jeg mener, at Nydambådene er kommet sejlen medstrøms ned af de tyske floder, og langs den jyske østkyst nordpå. Iøvrigt er de 2 egebåde bygget af enorme træstammer, og så store egetræer voksede ikke i Norge på den tid.

Det vil endvidere være ulogisk at sejle helt fra Norge for at gøre landgang i Jylland så langt mod syd som Sydslesvig og Als og derpå kæmpe sig nordpå gennem Jylland over land. Iøvrigt havde Norge omkring Kristi fødsel slet ikke befolkningsgrundlag til at udruste så store hære med dertil hørende skibskapacitet. Iøvrigt er der i Nydam mose også fundet romerske sværd og mønter fra 69-217 e. Kr.

Også på Fyn i Viemose ved Sønder sø kendes offerfund fra samme periode som Illerupfundet. Nogle af genstandene stammer også her fra Germanien og er blevet erobret fra de romerske kasteller langs »Limes«. Samme sted i Viemose er der iøvrigt fundet en kam med en runeindskrift: »HARJA« - sikkert et mandnavn. Dette navn har inspireret amatørarkæologerne på Fyn til at kalde deres for- ening ved dette navn.

Sammenfattende mener jeg, at fundne fra Illerup, Nydam, Torsbjerg og Viemose

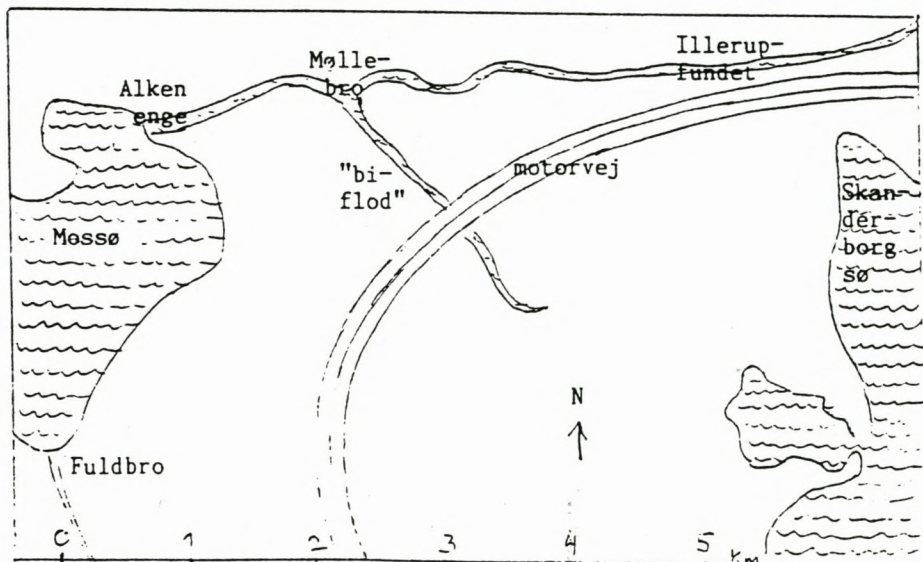
er germanske krigeres udrustning og varsler overgangen fra romersk til ældre germansk jernalder i Danmark.

Undertegnede amatørarkæolog har i eftersommeren 1992 fundet keramik fra romersk jernalder ved overgangsstedet over Illerup å ved Møllebro. Keramikken var bragt for dagen af en rendegraver, som lagde drænrør i marken. Måske var det

skår af en forrådsrukke, som blev knust under kamphandlingen og derfor ikke kunne flyde med strømmen ud i Mossø.

Hvornår graver de professionelle arkæologer her? evt. i samarbejde med amatørarkæologer?

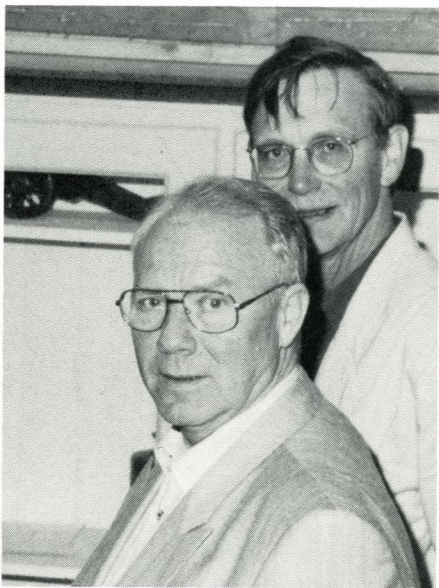
Anders Rask
(S 54)

Vinhandler Jens Otto Winther og frue ved vinsmagningen på Vænget.

Jørgen Aastrup (S 54).

Valdemar Johansen og Klaus Munk (S 54). Besøg på Vænget.

HUSK!

Soranertur til Søbyholm den 21. august!
Tilmelding til redaktionen.

Der MÅ da være nogle soranere på Lolland, som vil med??

Medlemskontingentet

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 150,- i 1994. For medlemmer fra og med årgang 1985 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 100,-

Soransk Samfunds kasserer:

Torben Juul Andersen
Dalgas Have 6, IV tv.
2000 Frederiksberg
Telefon 38 34 78 38
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m. v.:

SOR-data
Soransk Samfund
Dalgas Have 6, IV tv.
2000 Frederiksberg
Postgiro 3 27 13 07

OBS-Årgang 93 er kontingentfri.

Adresseændring skal i Skandinavien ske til det lokale postkontor (udenfor Skandinavien direkte til kassereren).

Ved adresseændring opgives medlemsnummer. (Se adresse på bagsiden). Det letter arbejdet.

OBS-BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og på Island, fremsendes fortrykte girokort. Udlandsoranere bedes **indbetalte kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **30,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND stiles til:

Formanden, advokat Niels Ulrik Kopp
Ny Kongensgade 20
1557 København
Telefon 33 12 66 48

SORANERBLADET Redaktion

Morten Nørgaard
Kongsdalvej 43
2720 Vanløse
Tlf. 38 79 13 37 (bedst 17-19)
telex +45 38 71 72 63

SORANERBLADET Administration

Torben Juul Andersen
Dalgas Have 16, IV tv.
2000 Frederiksberg
Tlf. privat 38 34 78 38

Sorø Bogtrykkeri ApS

Aleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 - Fax 53 63 51 75

ISSN 0903-1340

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i SKAN-
dinavnen til det lokale
postkontor.

H H BACHE

PARSBERGVEJ 50
2830 VIRUM

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

4100 Ringsted Bragesvej 9 53 61 33 55	4200 Slagelse Elmedalsvej 1 53 53 33 75	4300 Holbæk Hovedvej 4 53 43 41 22	4400 Kalundborg Slagelsevej 162 53 51 11 66	4500 Nykøbing Sj. Autogården 53 41 11 22
---	---	--	---	--

VI KØBER

KOSTBARE BØGER OG BOGSAMLINGER
TILBUD GIVES
NORDENS ÆLDSTE ANTIKVARIAT

LYNGE & SØN A/S

SILKEGADE 11, 1113 KØBENHAVN K.
TLF. 33 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

ADVOKAT

CENTRET

Havnepladsen 6
4300 Holbæk
Tel 53 43 44 45
Fax 5343 0112
Giro 3 03 81 81

Steen Harrsen advokat (H)
Michael Abel advokat (L)
Jens Klokhøj advokat (L)
Finn Jørgensen advokat (L)
Palle Andersen advokat (H)